

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเพิ่มพูน ความรู้ ความเข้าใจในด้านวิชาการเกี่ยวกับสื่อการสอนและทักษะการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมใช้ และ/หรือ ผลิตสื่อการสอนได้

ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาในการใช้ และ/หรือ ผลิตสื่อการสอนของบุคลากร การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการทำงาน ตรง กับความต้องการของบุคลากร เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเพื่อเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง ต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม ต่อหน่วยงาน สถาบันอุดมศึกษา การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ด้านสื่อการสอนจึงจำเป็นต้องจัดฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ และมีการหาความจำเป็นใน การฝึกอบรม

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิง ปฏิบัติการด้านสื่อการสอนของสถาบันอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์โสตทัศนศึกษา หรืออาจารย์เทคโนโลยี การศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม เกี่ยวกับการตระหนักถึงความสำคัญของการหาความ จำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน และการปฏิบัติในการหาความจำเป็น ในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์โสตทัศนศึกษา หรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมเกี่ยวกับความเหมาะสมของวิธีการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน จำแนกตามประเภทสื่อการสอน

คำถามในการวิจัย

1. อาจารย์โสตทัศนศึกษาหรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน หรือไม่ มากน้อยเพียงใด
2. อาจารย์โสตทัศนศึกษาหรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษา มีการปฏิบัติตามกระบวนการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน หรือไม่ มากน้อยเพียงใด
3. อาจารย์โสตทัศนศึกษาหรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของวิธีการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน จำแนกตามประเภทของสื่ออย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์โสตทัศนศึกษา หรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 87.33 ของอาจารย์โสตทัศนศึกษาทั้งหมด

เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานฝึกอบรมอย่างน้อย 2 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 75 ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิดหรือเลือกคำตอบ และเติมข้อความ เนื้อหาในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็น เกี่ยวกับการดำเนินการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน ของสถาบันอุดมศึกษา เกี่ยวกับการตระหนักถึงความสำคัญ และการปฏิบัติตามกระบวนการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีลักษณะเป็นลำดับขั้นการจัดค่า (RATING SCALES)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็น เกี่ยวกับ ความเหมาะสมของวิธีดำเนินการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จำแนกตามประเภทสื่อการสอน มีลักษณะเป็นลำดับขั้นการจัดค่า

สำหรับการหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม ผู้วิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรม 6 ท่าน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา และขั้นตอนการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา 1 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของสำนวนภาษา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับตัวแทนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นอาจารย์โสตทัศนศึกษา หรือเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 5 ท่าน เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม จำนวน 5 ท่าน เพื่อความเหมาะสม และถูกต้องของข้อความในด้านสำนวนภาษา ความเหมาะสมของแบบสอบถาม เพื่อนำมาปรับปรุงแล้วจึงนำไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Lotus 123 เพื่อให้ในการคำนวณ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระเบียบวิธีทางสถิติ

ข้อมูลตอนที่ 1 แจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ

ข้อมูลตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 คำนวณค่ามัธยิมเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. การตระหนักถึงความสำคัญและการปฏิบัติตามขั้นตอนของ การหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน ของสถาบันอุดมศึกษา

1.1 เมื่อพิจารณารวมทุกขั้นตอน พบว่า อาจารย์โสตทัศนศึกษา หรือ อาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอนในระดับปานกลางทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 3.21$) และมีการปฏิบัติกิจกรรมตามกระบวนการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมทุกขั้นตอน แต่ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 3.11$)

1.2 เมื่อพิจารณา การตระหนักถึงความสำคัญและการปฏิบัติตามขั้นตอนของ การหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน ของสถาบันอุดมศึกษา แยกเป็น 8 ขั้นตอนใหญ่ พบว่า

1.2.1 การพิจารณาปัจจัยที่บ่งชี้ว่า เกิดปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนในสถาบันและ/หรือหน่วยงาน อาจารย์โสตทัศนศึกษา หรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของขั้นตอนต่าง ๆ ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) และมีการปฏิบัติกิจกรรมนาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 3.33$)

1.2.2 การวางแผนเพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ด้านสื่อการสอน อาจารย์โสตทัศนศึกษา หรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษาและเจ้าหน้าที่ ฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของทุกกิจกรรมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) และมีการปฏิบัติกิจกรรมนาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 3.26$) โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดวัตถุประสงค์ของการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม มากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.41$) ส่วนการปฏิบัติ มีการกำหนดแผนปฏิบัติงานในการหาความจำเป็นในการ ฝึกอบรมมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.39$)

1.2.3 การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถาบัน เพื่อหาความจำเป็นในการ ฝึกอบรม อาจารย์โสตทัศนศึกษาหรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึ กอบรมของสถาบันอุดมศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของทุกกิจกรรม ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) และมีการปฏิบัติกิจกรรมนาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 3.41$) โดยให้ความสำคัญ กับการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ การศึกษาปัจจัยสนับสนุนการฝึกอบรมมากกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.31$) ส่วนการปฏิบัติ มีการศึกษาปัจจัยสนับสนุนการฝึกอบรม มากกว่ากิจกรรม อื่นเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 3.19$)

1.2.4 การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับงานที่บุคลากรปฏิบัติ อาจารย์โสต- ทัศนศึกษาหรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของทุกกิจกรรมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) และมีการปฏิบัติ กิจกรรมนาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 3.44$) โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาขอบเขตของงานที่ ต้องปฏิบัติมากกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.31$) ส่วนการปฏิบัติให้ความสำคัญกับการศึกษา ขอบเขตของงานที่ต้องปฏิบัติมากกว่ากิจกรรมอื่นเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 3.20$)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2.5 การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร อาจารย์โสตทัศนศึกษา หรือ อาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของทุกกิจกรรมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) และมีการปฏิบัติกิจกรรมนาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 2.89$) โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย ในการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมมากกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.33$) ส่วนการปฏิบัติ มีการศึกษาความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมายมากกว่ากิจกรรมอื่นเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 3.00$)

1.2.6 การกำหนดหัวข้อที่จำเป็นต้องฝึกอบรม อาจารย์โสตทัศนศึกษา หรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของทุกกิจกรรมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) และมีการปฏิบัติกิจกรรมนาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 3.28$) โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดหัวข้อความรู้ที่จำเป็นต้องฝึกอบรมมากกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.45$) ส่วนการปฏิบัติ มีการกำหนดหัวข้อความรู้ที่จำเป็นต้องฝึกอบรมมากกว่ากิจกรรมอื่นเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 3.44$)

1.2.7 การตัดสินใจพิจารณาแก้ไขปัญหา อาจารย์โสตทัศนศึกษา หรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของทุกกิจกรรมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) และมีการปฏิบัติกิจกรรมนาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 3.09$) โดยให้ความสำคัญกับการพิจารณาว่า หากการฝึกอบรมสามารถแก้ปัญหาได้และมีความคุ้มค่า จะจัดฝึกอบรมหรือไม่ มากกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.35$) ส่วนการปฏิบัติให้ความสำคัญกับการพิจารณาว่า หากการฝึกอบรมสามารถแก้ปัญหาได้ และมีความคุ้มค่า จะจัดฝึกอบรมหรือไม่ มากกว่ากิจกรรมอื่นเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 3.17$)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2.8 การทำรายงานสรุปผลการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน อาจารย์โสตทัศนศึกษา หรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของทุกกิจกรรมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) และมีการปฏิบัติกิจกรรมนาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 3.07$)

2. จากการพิจารณาความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อความเหมาะสมของวิธีการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน จำแนกตามประเภทสื่อการสอน พบว่า

2.1 วิธีการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องสิ่งพิมพ์ อาจารย์โสตทัศนศึกษา หรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษา มีความเห็นว่า วิธีสังเกตจากการใช้ และ/หรือผลิตสิ่งพิมพ์ มีความเหมาะสมที่สุด แต่อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) สำหรับวิธีอื่นมีความเหมาะสมในระดับปานกลางทั้งสิ้น ยกเว้นการทดสอบ ($\bar{X} = 2.78$) และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ($\bar{X} = 2.42$) มีความเหมาะสมน้อย

2.2 วิธีการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องแผ่นโปร่งใส อาจารย์โสตทัศนศึกษาหรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษา มีความเห็นว่าวิธีสังเกตจากการใช้และ/หรือผลิตแผ่นโปร่งใส มีความเหมาะสมที่สุด แต่อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$) สำหรับวิธีอื่นมีความเหมาะสมในระดับปานกลางทั้งสิ้น ยกเว้นการทดสอบ ($\bar{X} = 2.40$) และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ($\bar{X} = 2.35$) มีความเหมาะสมน้อย

2.3 วิธีการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง สไลด์ อาจารย์โสตทัศนศึกษา หรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษา มีความเห็นว่า วิธีสังเกตจากการใช้ และ/หรือผลิตสไลด์ มีความเหมาะสมที่สุด แต่อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) สำหรับวิธีอื่นมีความเหมาะสมในระดับปานกลางทั้งสิ้น ยกเว้นการทดสอบ ($\bar{X} = 2.26$) มีความเหมาะสมน้อย

2.4 วิธีการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง วิทยุทัศน์ อาจารย์โสตทัศนศึกษา หรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษา มีความเห็นว่า วิธีสังเกตจากการใช้ และ/หรือผลิตสไลด์ มีความเหมาะสมที่สุด แต่อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$) สำหรับวิธีอื่นมีความเหมาะสมในระดับปานกลางทั้งสิ้น ยกเว้น การใช้แบบสอบถาม ($\bar{X} = 2.42$) การทดสอบ ($\bar{X} = 2.33$) การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ($\bar{X} = 2.31$) มีความเหมาะสมน้อย

2.5 วิธีการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องคอมพิวเตอร์ อาจารย์โสตทัศนศึกษา หรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษา มีความเห็นว่า การประเมินผลจากการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมที่สุด แต่อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$) สำหรับวิธีอื่นมีความเหมาะสมในระดับปานกลางทั้งสิ้น ยกเว้น การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ($\bar{X} = 2.49$) การสังเกตโดยการร่วมใช้ และ/หรือ ผลิตสื่อการสอน ($\bar{X} = 2.48$) การใช้แบบสอบถาม ($\bar{X} = 2.49$) การทดสอบ ($\bar{X} = 2.40$) และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ($\bar{X} = 2.27$) มีความเหมาะสมน้อย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีสิ่งที่ควรนำมาอภิปราย ดังประเด็นต่อไปนี้

1. การตระหนักถึงความสำคัญ และการปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอน เพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของแต่ละขั้นตอนใหญ่ทั้ง 8 ชั้น รวมทั้งค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมดของทุกขั้นตอน (จากตารางที่ 4.5) พบว่า อาจารย์โสตทัศนศึกษา หรืออาจารย์เทคโนโลยีการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ตระหนักถึงความสำคัญของการหาความจำเป็นในระดับปานกลางทุกขั้นตอน และมีการปฏิบัติกิจกรรม นาน ๆ ครั้ง

1.1 การตระหนักถึง ความสำคัญของการหาความจำเป็น ในระดับปานกลางทุกขั้นตอน แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญของทุกขั้นตอนในระดับเดียวกันทั้งหมด ไม่มีขั้นตอนใดสำคัญมาก สำคัญน้อย หรือไม่มีความสำคัญเลย ย่อมชี้ให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างพิจารณาขั้นตอนการหาความจำเป็นอย่างเป็นระบบ คือ ทุกขั้นตอนมีความสำคัญเท่ากัน ดังนั้นการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมจึงควรปฏิบัติต่อเนื่องกันเพื่อให้กระบวนการหาความจำเป็นครบทั้งระบบ ข้อมูลในทุกขั้นตอนจะทำให้ผลการหาความจำเป็นตรงกับสภาพความเป็นจริง (Relevance) เทียบตรง (Validity) และมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) ดังที่ Stanley (1987) กล่าวว่า ในการหาความจำเป็น มีตัวแปรต่าง ๆ มากมายที่ต้องศึกษาและวิเคราะห์ แต่ละตัวแปรมีส่วนเกี่ยวข้องกัน ดังนั้นหากผู้หาความจำเป็นมีข้อมูลทั้งหลายก็จะช่วยให้เข้าใจปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน ต้องให้ความสำคัญกับทุกขั้นตอนอย่างเท่าเทียมกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 สำหรับการปฏิบัติกิจกรรมการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมนั้น ปรากฏว่า มีการปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ ในระดับนาน ๆ ครั้งทั้งสิ้น จะเห็นได้ว่าแม้กลุ่มตัวอย่าง ตระหนักถึงความสำคัญในระดับปานกลางแต่ในทางปฏิบัตินั้นทำนาน ๆ ครั้ง ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะมีสาเหตุมาจาก

1.2.1 การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอนของสถาบัน การอุดมศึกษาส่วนใหญ่ เป็นการติดตามนโยบายของสถาบัน ซึ่งได้วางแผนไว้เรียบร้อยแล้ว รวมทั้งการกำหนดเรื่องที่จะอบรม ลักษณะกลุ่มเป้าหมาย หรือแม้แต่จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทำให้หน่วยงานฝึกอบรมไม่จำเป็นต้องหาความจำเป็นในการฝึกอบรม

1.2.2 ในการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการบางโครงการที่ยังไม่มีการกำหนดนโยบายไว้ แต่หน่วยงานฝึกอบรมก็อาจไม่มีเวลาเพียงพอในการหาความจำเป็น เนื่องจากมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องตลอดปี

1.2.3 ในการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการบางโครงการที่ยังไม่มีการกำหนดนโยบายไว้ แต่หน่วยงานฝึกอบรมอาจมีบุคลากรที่ขาดความรู้ และความเข้าใจในหลักการที่แท้จริงของการฝึกอบรม หรือขาดประสบการณ์ในการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม ซึ่งจากผลการวิจัย (ตารางที่ 4.4) พบว่า ร้อยละ 43.52 ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมไม่เคยมีประสบการณ์ในการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม

2. ถึงแม้ว่าค่าเฉลี่ยของการตระหนักถึงความสำคัญจะอยู่ในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติจะอยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง ก็ตาม แต่เมื่อได้พิจารณาค่าเฉลี่ยของขั้นตอนย่อย (ตารางที่ 4.6-4.13) จะพบว่า มีบางขั้นตอนที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญ และมีการปฏิบัติมากกว่าขั้นตอนอื่น ๆ เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนนั้น ๆ ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยขออภิปรายถึงขั้นตอนย่อยที่ได้รับค่าเฉลี่ยสูงกว่าขั้นตอนอื่น ๆ ตามลำดับดังนี้

2.1 การพิจารณาปัจจัยที่บ่งชี้ว่า เกิดปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนในสถาบัน และ/หรือ หน่วยงาน แม้ว่าในขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นตอนใหญ่ แต่ก็ไม่มีขั้นตอนย่อย หรือ กิจกรรมย่อยใด ๆ จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากกว่าขั้นตอนอื่นๆ อีก 7 ขั้นตอน (ตารางที่ 4.5) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การพิจารณาปัจจัยที่บ่งชี้ว่า เกิดปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนเป็นขั้นตอนแรก และเป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม และกล่าวได้ว่าในกระบวนการหาความจำเป็นของนักวิชาการทั้งหลายจะเริ่มด้วยขั้นตอนนี้ แม้จะเรียกชื่อต่างกันก็ตาม เช่น เจิมจันทน์ ทองวิวัฒน์ (2529) และ เครือวัลย์ ลิ้มอภิชาติ (2531) เริ่มด้วยการรับรู้ว่ามีปัญหาเกิดขึ้น และระบุปัญหาที่แท้จริง Rae (1987) เริ่มจากการเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นปัญหา ประยูร ศรีประสาธน์ (2531) เริ่มจากการกำหนดขอบเขตของปัญหา นอกจากนี้ ความสำคัญของขั้นตอนนี้อยู่ที่ว่า เมื่อมีการพิจารณาปัจจัยที่บ่งชี้ว่าเกิดปัญหาแล้วจะโดยเทคนิคใดก็ตาม อาจไม่จำเป็นต้องหาความจำเป็นในการฝึกอบรมขั้นต่อ ๆ ไป เพราะอาจพบปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม เช่น สื่อการสอนมีไม่เพียงพอ งบประมาณมีจำกัด เป็นต้น หรืออาจพบปัญหาว่า การนำอุปกรณ์การสอนชนิดใหม่มาใช้ในสถาบัน บุคลากรอาจมีปัญหาในการใช้งานอาจเนื่องจากความไม่เคยชิน หรือไม่มีความรู้มาก่อน ลักษณะเช่นนี้ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอน อาจกล่าวได้ว่าบุคลากรไม่สามารถใช้สื่อชนิดใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจาก ขาดความรู้ และทักษะในการใช้สื่อดังกล่าวทำให้ต้องดำเนินการหาข้อมูลเพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรมต่อไป

บางกรณีที่กำหนดปัจจัยที่บ่งชี้ว่า เกิดปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนที่เกิดขึ้นในสถาบันและ/หรือ หน่วยงาน อาจมีสาเหตุได้หลายสาเหตุ ซึ่งสาเหตุดังกล่าวอาจมีความสัมพันธ์กันจนก่อให้เกิดความยุ่งยากในการพิจารณาปัจจัยของปัญหา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนในหน่วยงาน อาจมีสาเหตุได้หลายสาเหตุ เช่น บุคลากรขาดความรู้ความชำนาญในการผลิตสื่อ มีอุปกรณ์ในการผลิตไม่เพียงพอ อุปกรณ์ในการผลิตบกพร่อง ขาดงบประมาณในการผลิต มีเวลาไม่เพียงพอในการผลิต เป็นต้น ซึ่งการพิจารณาว่าปัจจัยที่บ่งชี้ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ก่อให้เกิด

เกิดปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนซึ่งมีปัจจัยได้หลายประการ การพิจารณาจึงต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ และมีประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

2.2 การวางแผนเพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ด้านสื่อการสอน ทุกกิจกรรมมีความสำคัญในระดับปานกลาง และมีการปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง (ตารางที่ 4.7) แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตระหนักถึงความสำคัญของการกำหนดวัตถุประสงค์ของการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.41$) และมีการกำหนดแผนปฏิบัติงานในการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมมากกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.39$) อาจเนื่องมาจาก การวางแผนเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับ การจัดลำดับขั้นตอนในการกำหนดงานให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องปฏิบัติงานตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้น การวางแผนจึงประกอบด้วยกิจกรรมที่มีส่วนสัมพันธ์กันระหว่าง 1) กำหนดวัตถุประสงค์ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการวางแผน เพื่อเป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการจากการวางแผน หรือเพื่อบ่งถึงความคาดหวังของแผนการที่ได้กำหนดขึ้น และ 2) การกำหนดแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามขั้นตอน หรือวิธีดำเนินการที่ได้กำหนด เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงอาจกล่าวได้ว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ และการกำหนดแผนปฏิบัติงานเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและต้องปฏิบัติอย่างสอดคล้องกัน จึงทำให้การวางแผนเพื่อหาความจำเป็นเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอนประสบผลสำเร็จ

2.3 การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถาบัน เพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน ประกอบด้วย การศึกษาขนาด จำนวนบุคลากรของสถาบัน และ/หรือ หน่วยงาน ศึกษาจุดประสงค์ของสถาบันและ/หรือหน่วยงาน ศึกษานโยบาย เป้าหมาย แผนงานของสถาบัน และ/หรือ หน่วยงาน ศึกษาแผนงานด้านบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา ศึกษาความต้องการของบุคลากร ศึกษาปัจจัยสนับสนุนการฝึกอบรมและศึกษาทัศนคติของฝ่ายบริหารที่มีต่อการฝึกอบรม (ตารางที่ 4.8) จากผลการวิจัยพบว่า

การศึกษาปัจจัยสนับสนุนการฝึกอบรม เป็นกิจกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญ และมีการปฏิบัติมากกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.31$ และ $\bar{X} = 3.19$ ตามลำดับ) อาจเนื่องมาจาก ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการฝึกอบรมจะบ่งบอกถึงความเป็นไปได้ของโครงการฝึกอบรมด้านสื่อการสอนที่จะจัดให้มีขึ้นว่า สามารถจัดได้หรือไม่ เนื่องจาก ปัจจัยสนับสนุนการฝึกอบรมมีหลายประการ เช่น ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และที่สำคัญ คือ งบประมาณ ซึ่งหากมีไม่เพียงพอก็ไม่สามารถจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการได้ และเป็นผลให้หน่วยงานฝึกอบรมไม่สามารถจัดฝึกอบรมได้ ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ สถานที่ในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เช่น ห้องปฏิบัติการโทรทัศน์ ห้องบันทึกเสียง ซึ่งหากไม่มี หรือมีไม่เพียงพอก็ไม่สามารถจัดฝึกอบรมได้ หรืออาจสามารถจัดได้ แต่ทำให้การฝึกอบรมไม่บรรลุวัตถุประสงค์

2.4 การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับงานที่บุคลากรปฏิบัติ เพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน ประกอบด้วย การศึกษาสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปในการปฏิบัติงาน ศึกษาลักษณะโดยทั่วไปของงานที่ต้องปฏิบัติ ศึกษาขอบเขตของงานที่ต้องปฏิบัติ ศึกษาวิธีปฏิบัติงานเฉพาะ ศึกษาความรู้โดยทั่วไปในการใช้ และ/หรือผลิตสื่อการสอน ศึกษาทักษะโดยทั่วไปในการใช้ และ/หรือผลิตสื่อการสอน ศึกษาทัศนคติโดยทั่วไปในการใช้และ/หรือ ผลิตสื่อการสอนของกลุ่มเป้าหมาย (ตารางที่ 4.9) จากผลการวิจัยพบว่า

การศึกษาขอบเขตของงานที่ต้องปฏิบัติ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญ และมีการปฏิบัติมากกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.31$ และ $\bar{X} = 3.20$ ตามลำดับ) อาจเนื่องมาจาก ข้อมูลจากการศึกษาขอบเขตของงานที่บุคลากรปฏิบัติ เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญในการกำหนดหัวข้อและรายละเอียดของเนื้อหาในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน เพื่อให้หลักสูตรฝึกอบรมสอดคล้องกับงานที่บุคลากรปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Goldstien (1986) Watson (1988) และ Rae (1987) ที่ว่า จะต้องศึกษาว่า ในตำแหน่งที่บุคลากรปฏิบัติอยู่ บุคลากรมีงานที่ต้องปฏิบัติอะไรบ้าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

และงานที่ต้องปฏิบัติมีลักษณะอย่างไร มีขั้นตอน หรือวิธีปฏิบัติงานอย่างไร ต้องใช้ความรู้ ทักษะ หรือ ทักษะใดอะไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อที่จะจัดหลักสูตรฝึกอบรมที่ตอบสนองความต้องการ ดังกล่าวได้

2.5 การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร เพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน ประกอบด้วย การเปรียบเทียบความสามารถของบุคลากรในการใช้ และ/หรือผลิตสื่อการสอน กับเกณฑ์และวัตถุประสงค์การใช้และ/หรือ ผลิตสื่อการสอน การศึกษาความสามารถของบุคลากรที่จำเป็นต้องมีในการใช้ และ/หรือผลิตสื่อการสอน การศึกษาความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย (ตารางที่ 4.10) จากผลการวิจัยพบว่า

การศึกษาความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย เป็นกิจกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญ และมีการปฏิบัติมากกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.99$ และ $\bar{X} = 3.00$ ตามลำดับ) อาจเนื่องมาจาก หากจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอนให้กับบุคลากรที่มีปัญหาในการปฏิบัติงาน แต่บุคลากรไม่ต้องการ กรณีเช่นนี้การฝึกอบรมจะไม่ช่วยแก้ไขปัญหาได้ เนื่องจากบุคลากรขาดความสนใจ ซึ่งตรงกับ Brother and Zaccarelli (1988) และ Goldstein (1986) ที่ว่า การจัดฝึกอบรมต้องคำนึงว่า บุคลากรที่เข้ารับการฝึกอบรมจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ถ้าหากบุคลากรมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการฝึกอบรมหรือไม่ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมแล้ว การฝึกอบรมจะไม่ช่วยปรับปรุงคุณภาพของบุคลากรได้อย่างเต็มที่ อาจกล่าวได้ว่า บุคลากรจะไม่ประสบผลสำเร็จในการฝึกอบรม ดังนั้นก่อนการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร เพื่อจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรมากที่สุด

2.6 การกำหนดหัวข้อที่จำเป็นต้องฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดหัวข้อด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านทัศนคติ ผู้ตอบแบบสอบถามตระหนักถึงความสำคัญ และ มีการปฏิบัติการกำหนดหัวข้อด้านความรู้มากกว่าการกำหนดหัวข้อด้านทักษะ และ ทัศนคติ ($\bar{X} = 3.45$ และ $\bar{X} = 3.44$ ตามลำดับ) อาจเนื่องมาจาก การฝึกอบรม

เชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน จำเป็นต้องสอนให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ในหลักการ ทฤษฎีต่าง ๆ จนเข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนจึงจะฝึกปฏิบัติ ส่วนการกำหนดหัวข้อด้านทักษะผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญ และมีการปฏิบัติไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการกำหนดหัวข้อด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.44$ และ $\bar{X} = 3.40$) ซึ่งอาจเป็นเพราะ การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน มีความจำเป็นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ส่วนการกำหนดหัวข้อทัศนคติในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามตระหนักถึงความสำคัญ และมีการปฏิบัติไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.10$ และ $\bar{X} = 2.99$ ตามลำดับ) อาจเนื่องมาจาก ผู้จัดการฝึกอบรมคาดหวังว่า บุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแล้ว ย่อมจะมีความรู้ความสามารถในการใช้ และ/หรือผลิตสื่อการสอนได้ด้วยตนเอง อันจะส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีต่อการใช้ และ/หรือผลิตสื่อการสอน ดังนั้นการกำหนดหัวข้อด้านทัศนคติในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอน จึงมีความสำคัญน้อยกว่าการกำหนดหัวข้อด้านอื่น ซึ่งมักพบว่าอยู่เสมอว่า การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอนส่วนใหญ่จะไม่มีกำหนดหัวข้อด้านทัศนคติ

2.7 การตัดสินใจพิจารณาแก้ไขปัญหา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามตระหนักถึงความสำคัญ และมีการพิจารณาว่า หากการฝึกอบรมสามารถแก้ไขปัญหาได้และมีความคุ้มค่าจะจัดฝึกอบรมหรือไม่ มากกว่ากิจกรรมอื่น ($\bar{X} = 3.35$ และ $\bar{X} = 3.08$ ตามลำดับ) อาจเนื่องมาจาก เป็นขั้นตอนสำคัญที่จะบอกได้ว่าจะมีการจัดฝึกอบรมหรือไม่ ถึงแม้ว่าปัญหาดังกล่าวหน่วยงานฝึกอบรมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า สามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม แต่ต้องมีการพิจารณาถึงความคุ้มค่า หากจะจัดฝึกอบรม เช่น เมื่อคำนวณค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมและผลประโยชน์ที่ได้รับแล้ว พบว่าเสียค่าใช้จ่ายสูงแต่ได้รับผลประโยชน์ไม่คุ้มค่าแล้ว อาจไม่มีการจัดฝึกอบรมก็ได้ เช่นในกรณีที่ เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาต้องการผลิตสไลด์แต่ขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับการล้างสไลด์ แต่อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาก็ยังคงสามารถผลิตสไลด์ประกอบการสอนได้ โดยให้ร้านถ่ายภาพล้างสไลด์ให้ จากตัวอย่างนี้ชี้ให้เห็นว่า การฝึกอบรมจะช่วยให้เจ้าหน้าที่โสตฯ มีความรู้และสามารถล้างสไลด์ได้ แต่หากไม่จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาก็ยังสามารถปฏิบัติงานได้ ซึ่งกรณีเช่นนี้หน่วยฝึกอบรมอาจพิจารณา และตัดสินใจไม่จัดฝึกอบรม

3. จากการพิจารณา ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อความเหมาะสมของ วิธีการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จำแนกตามประเภทสื่อการสอน (ตารางที่ 4.14 - 4.18) พบว่า

3.1 วิธีการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องสิ่งพิมพ์ แผ่นโปรงใส สไลด์ และวีดิทัศน์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า วิธีสังเกตจากการใช้ และ/หรือผลิตสื่อ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าเป็นวิธีที่เหมาะสมมากกว่าวิธีอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสังเกตจากการใช้ และ/หรือผลิต สิ่งพิมพ์ แผ่นโปรงใส สไลด์ วีดิทัศน์ เป็นวิธีที่ทำให้ได้รับข้อมูลในขณะที่บุคลากรใช้และ/หรือผลิตสื่อในสภาพความเป็นจริง ทำให้ทราบว่าบุคลากรมีปัญหาในการใช้และ/หรือผลิตสื่อในด้านใด ขั้นตอนใด ได้ดีกว่าวิธีอื่นอีก 6 วิธี เช่น วิธีใช้แบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์ เนื่องจาก ผู้ตอบแบบสอบถาม หรือ ผู้ถูกสัมภาษณ์ แม้จะทราบว่า ตนมีปัญหาในการใช้ และ/หรือ ผลิตสื่อการสอน อาจไม่สามารถให้ข้อมูลได้ครบถ้วน ว่าตนเองขาดความรู้ หรือทักษะในขั้นตอนใด เป็นผลให้ได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน หรืออาจได้รับข้อมูลบิดเบือนไปจากความจริง นอกจากนั้นการสร้างเครื่องมือเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถาม มักใช้เวลาสร้างนาน และสร้างให้ตีได้ยาก การกำหนดคำถามต้องครอบคลุมเรื่องที่จะสอบถาม ต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนั้น และควรมีการทดสอบก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้แน่ใจว่าเครื่องมือมีความเที่ยงตรงสามารถวัดได้ในสิ่งที่ต้องการ

ส่วนวิธีการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง คอมพิวเตอร์ พบว่า วิธีประเมินผลจากการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมมากกว่าวิธีอื่น อาจเนื่องมาจากการประเมินจากการปฏิบัติงานคอมพิวเตอร์ ผู้ประเมินสามารถตรวจสอบได้ว่า บุคลากรมีปัญหาในการปฏิบัติงาน หรือไม่ เช่น การตรวจสอบจากผลงาน จากการพิมพ์งานด้วยโปรแกรม WORD PROCESSING จะทำให้ทราบว่าบุคลากรมีปัญหาในการใช้โปรแกรมดังกล่าวหรือไม่ หรือ อาจตรวจสอบผลงานจากแผ่นจานแม่เหล็ก (Diskette) ซึ่ง

เป็นวิธีที่ทำให้ทราบว่า บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ หรือทักษะในเรื่องใด โดยไม่จำเป็นต้องสังเกตขณะปฏิบัติงาน หรือสอบถามโดยการสัมภาษณ์ หรือให้กรอบแบบสอบถาม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปประยุกต์ใช้ เมื่อต้องการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมด้านสื่อการสอน เนื่องจากผู้วิจัยได้ ศึกษา วิเคราะห์ หลักการ ทฤษฎี แบบ (Mode1) ของกระบวนการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม ของนักวิชาการ 9 ท่าน และได้คัดเลือกข้อคำถามให้มีความเหมาะสมกับการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมด้านสื่อการสอน ของสถาบันอุดมศึกษา แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจึงรวบรวมกิจกรรมในการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมไว้อย่างครบถ้วนทุกขั้นตอน และเพื่อให้การฝึกอบรมมีประสิทธิภาพควรมีวิธีดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ควรหาความจำเป็นในการฝึกอบรม เพื่อให้การฝึกอบรมสามารถตอบสนองความต้องการของสถาบันการศึกษา หน่วยงาน และผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้อย่างแท้จริง

2. ควรมีการศึกษาว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม ของสถาบันอุดมศึกษามีปัจจัยใดบ้าง เช่น ทักษะคติของหัวหน้าหน่วยฝึกอบรม ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ระยะเวลาดำเนินการ และการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมในสถาบันอุดมศึกษามีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีปัญหา หรืออุปสรรคอะไร เพื่อให้ การหาความจำเป็นในการฝึกอบรมในสถาบันอุดมศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาว่า ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอน มีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง ในแต่ละวิธีมีขั้นตอนในการดำเนินการแตกต่างกันอย่างไร และต้องเก็บข้อมูลในเรื่องใดบ้าง เพื่อที่จะใช้เป็นหลักในการดำเนินการเพื่อเก็บข้อมูล และเป็นประโยชน์ต่อ การจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากขึ้น

4. ควรมีการศึกษาว่า ในการศึกษาปัจจัยสนับสนุนการฝึกอบรม เช่น สภาพหรือบรรยากาศในการทำงาน ขวัญของบุคลากร การสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรม มีปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง และมีปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินการหรือไม่ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพิจารณาจัดหลักสูตรฝึกอบรม

5. ควรมีการศึกษา ขอบเขตของงานที่บุคลากรปฏิบัติ ในการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม มีวิธีการ หรือนั้นตอนอย่างไร และต้องศึกษาข้อมูลในเรื่องใดบ้าง เพื่อเป็นหลักในการดำเนินการศึกษาข้อมูล และเป็นประโยชน์ต่อการจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากขึ้น

6. จากผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษามีการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อการสอนนาน ๆ ครั้ง ดังนั้นจึงควรรหาวิธีการสนับสนุนให้ หน่วยงานฝึกอบรมในสถาบันอุดมศึกษาหาความจำเป็นในการฝึกอบรมให้มากขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสถาบันและบุคลากรที่จะเข้ารับการฝึกอบรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย